

Наталка Сняданко

Відчинено двері до Малої Європи

*Часть сборника
Комашина тарзанка (збірник)*

Наталка Сняданко Відчинено двері до Малої Європи

*Текст предоставлен правообладателем
http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=4436160
Комашина тарзанка: Фоліо; Харків; 2009
ISBN 978-966-03-4855-4*

Аннотація

«Я не пам'ятаю, якого кольору були її очі. Можливо, не звернула на це уваги, або ж тутешні клерки зумисне ховають очі. Так їм легше виконувати свої обов'язки, до яких зокрема входить і необхідність змусити прохача нахилитися і під час розмови стояти у незручній і навіть принизливій позі...»

Содержание

Частина перша, львівська	4
Конец ознакомительного фрагмента.	11

Наталка Сняданко

Відчинено двері до Малої Європи

Частина перша, львівська

Я не пам'ятаю, якого кольору були її очі. Можливо, не звернула на це уваги, або ж тутешні клерки зумисне ховають очі. Так їм легше виконувати свої обов'язки, до яких зокрема входить і необхідність змусити прохача нахилитися і під час розмови стояти у незручній і навіть принизливій позі. Крихітні розміри віконечка, прорізаного приблизно на висоті ваших грудей у гіпсокартонній стіні, яка розділяє «уповноважених» і прохачів, не залишає вам вибору, як не дозволяє і прочитати імені на бейджику клерка. Хоча я сумніваюся, що ці тітоньки носять бейджики з іменами. Дипломатична служба не визнає індивідуальної відповідальності, а лише колективну, майже ритуалізовану діяльність, яка служить інтересам недосяжно вищої інстанції, настільки вищої і настільки недосяжною, що це дозволяє іти на певні перебільшення, навіть на явні зловживання чужим терпінням. А ритуальна етика примушує відвідувачів упокорено згинати спину під незручним кутом і робити вигляд, що саме так і

потрібно, що інтереси цієї вищої і недосяжної сили вимагали заборони прорізання зручніших віконечок, крізь які було б видно колір очей і вираз обличчя людини, з якою розмовляєш. І в цьому є своя рація, адже коли ти можеш подивитися в очі іншій людині, їй значно складніше робити вигляд, що тебе насправді не існує, а є лише викладена в анкеті інформація та фотографія, «як на закордонний паспорт», що можна хамити тобі й не соромитися цього, можна взагалі не дивитися у твій бік, ніби у гіпсокартонній стіні взагалі немає і не може бути жодного віконечка, бо будь-яке спілкування з прохачами суттєво ускладнює працівникам якісне виконання своїх обов'язків і служіння недосяжно вищим інтересам.

Я пам'ятаю лише, що колір її помади не пасував до кольору блузки, а манікюр на нігтях луштився і облітав. Можливо, саме це роздратовало її настільки, що вона обурено шпурнула мені назад заповнену анкету і бланки запрошень.

– Не можемо, прошу пані, видати вам такої візи, – це, мабуть, мало звучати по-польськи, але прозвучало якось по-прикордонному, спольщеною українською чи зукраїнізованою польською, зведеною до мінімального лексикону, необхідного для паспортно-контрабандного з'ясування стосунків. Таким чином митники зі свого боку, а контрабандисти зі свого намагаються встановити певну захисну дистанцію, обгородити себе хоча би умовним кордоном психологічного комфорту в непростому вирі морально-фінансових, а точніше, фінансово-моральних дилем, пов'язаних із діяльністю,

що її тутешньою лаконічною мовою прийнято окреслювати кодовою назвою «закупи».

– Але чому не можете, адже у мене є запрошення з польського боку, я журналістка, делегована на конференцію «Мала Європа: Польща чекає на Україну», що вам заважає видати мені візу?

– На яку, ви кажете, конференцію?

– «Мала Європа: Польща чекає на Україну», – повторила я.

– У вас є віза, їдьте, – пані знервовано подивилася на свій зіпсований манікюр і перейшла на українську, мабуть, вирішила не напружуватися. А можливо, їй не сподобалася назва конференції.

– Але ж моя віза закінчується раніше, ніж конференція.

Тому мені необхідна інша.

– Поки не закінчиться стара віза, не можемо видати нової.

– А чому не можна анулювати стару візу і видати нову на підставі запрошення?

– А дійсно можна, – моя пропозиція зацікавила даму з облущеними нігтями, вона знову притягнула до себе мою анкету і пішла кудись, на територію, захovanу за гіпсокартонною перегородкою та віконечком на незручній висоті. Напевно, десь там і зберігаються дипломатичні таємниці.

– Ми можемо анулювати вам візу, – тут вона зробила паузу, в ході якої звичним швидким рухом поставила у моєму паспорті штамп «Анульовано». Відчувалося, що нарешті її

робочий день увійшов у звичне русло, коли не потрібно відповідати на якісь дурнуваті запитання, щось з'ясовувати у начальства, яке, можливо, теж не в гуморі, зайвий раз думати про зіпсований манікюр і кран на кухні, який зараз, можливо, протікає і затоплює сусідів знизу. Коли цілий день невтомно ставиш штампи і складаєш папери до папочок із відповідними написами, про все це думати ніколи, і так воно якось веселіше. На питання: «Куди їдете?» чується стандартна відповідь: «На закупи». І все зрозуміло. Немає депортації – є віза, є депортація – теж є віза, тільки не відразу або за невеличку неофіційну винагороду (інформація неперевірена). Робота проста, і ніякого ризику. А тут якісь конференції, запрошення, одна віза, інша віза, абсолютно зайвий стрес. – Тоді ви зможете перебувати на території країни, – повторила пані за бюрком, – тринадцять днів.

– Але ж мені потрібно двадцять три, тринадцять у мене і так є. Точніше, було, – зітхнула я, – там у запрошенні все написано. Як я зможу написати статтю про конференцію, коли не буду там до завершення? А раптом у кінці хтось помре, а я не буду про це знати?

– Це ваші проблеми. А ми, до речі, не можемо поставити вам нової візи, – сказала вона, зазирнувши у мої папери, і віддала мені паспорт з анульованою візою, запрошення, анкети і дві фотографії три на чотири.

– Чому не можете?

– Бо у вас немає реєстраційного номера. Без нього ні ану-

лювати, ні поставити візу ми не можемо.

– Але ж ви вже анулювали.

– Анулювала, але поставити не можу. Вийдіть на вулицю, зареєструйтеся і приходьте знову. Тоді буде вам нова віза. Така сама, як була (у словах «сама» і «була» вона ставила наголос на другому складі з кінця, мабуть, знову перейшла на свою піджин-польську).

– А чому анулювати візу поза чергою можна, а поставити – ні?

– Ви самі просили анулювати вашу візу, тепер ідіть на вулицю і ставайте в чергу. Якщо пощастить, за день зареєструєтеся. А можете ще сьогодні зайняти на завтра. До речі, – у голосі дами знову прозвучало щось віддалено схоже на співчуття, – у вас тут, я бачу, шенгенська віза відкрита. То, може, зайдіть в Берлін та й поставте собі там польську.

– А що, ближче ніяк не вдасться?

– Пробуйте, може, і вдасться, – в її голос повернулася попередня загрозна інтонація.

Я спантеличено вийшла з приміщення консульства й оглянула величезний натовп на протилежному боці вулиці. У всіх, чи майже всіх, консульствах чергу чомусь вишиковують на протилежному боці вулиці, і люди перебігають між машинами, щоб встигнути зайти у проміжку поміж двома кивками голови суворого охоронця з автоматом – перший кивок у комбінації зі стриманою, але поблажливою посмішкою на обличчі означає дозвіл заходити, а другий, суворий,

майже без посмішки – це знак, що заходити більше не можна, треба чекати. Ті, хто не зрозуміє цієї ледь помітної міміки, можуть напоротися на малоприємний, зате недвозначний стусан автомата поміж ребра.

«Протягом дня польське консульство видає 1100 віз», – згадала я заголовок газетної статті. З одного боку, нічого дивного, що при таких об'ємах будь-яка нестандартна ситуація дратує. Адже у них напевно бригадний підряд, і вони змагаються між собою, хто зареєструє за день більше відвідувачів. Такі, як я, сповільнюють процес, псують статистику, і це не може не обурювати. З іншого боку, мені як ніколи потрібна віза, адже під час першої частини конференції, на яку я їздила кілька тижнів тому, залишила в організаторів свій лептоп, щоб забрати наступного разу. Стояти в черзі, як порадила мені тітонька з облущеними нігтями, не можу з багатьох причин, а насамперед через сильну застуду і температуру, яка невблаганно підіймається. А надворі температура, навпаки, падає, уже мінус п'ятнадцять.

За браком інших ідей я пішла до туристичного агентства, яке вже кілька разів за помірковану суму ставило мені польські візи. В агентстві подивилися на мою незаконно анульовану візу, знизали плечима і сказали, що проблем виникнути не повинно, але про всяк випадок краще мені сходити разом із працівником фірми і здати документи. Це потриває лише кілька хвилин, стояти в черзі не потрібно, просто щоб пояснити ситуацію в разі необхідності. Я погодилася і пішла

додому лікуватися.

Через два дні вранці я знову спостерігала за промерзлим до кісток уже о дев'ятій ранку натовпом із 1100 чоловік, який прагнув потрапити до Малої Європи.

– А що це у вас за паспорт? – злякано запитала представника турфірми працівниця консульства. – Тут стоїть відмова у візі.

– Ніякої відмови у візі там немає, – втрутилася я, не чекаючи відповіді працівника фірми. – Ваша колега із сусіднього віконечка помилково анулювала мені візу, а тепер я хочу, щоб мені видали нову на підставі ось цього запрошення.

Жіночка у светрі з люрексом і зовсім без манікюру покликала свою колегу, яка відразу ж мене впізнала, попри те що крихітні віконечка майже не дозволяли бачити обличчя.

– А, це ви, я так і знала, що ви ще раз прийдете. Я відразу зрозуміла, що у вас не все чисто з паперами. То у вас запрошення журналістське, то ви через туристичну фірму щось мутите, тут щось нечисто, – з ентузіазмом заговорила вона. – І в черзі ви не стояли, я спеціально виходила подивитися, чи ви стоїте, ні, не стояли. І попередні візи, напевно, без черги брали. Знаєм ми таких хитрих. Не пройде, – в останньому слові вона знову зробила наголос на другому з кінця складі.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.